

Imkeren met Apis Mellifera Carnica

Presentatie Jos Römgens
NBV studiedag 2017

Inhoud

- Waarom imkeren met carnica?
- *Apis mellifera Carnica*
  - Oorsprong , kenmerken en eigenschappen
  - Stammen en lijnen
- Behouden van eigenschappen
- Vereniging van Carnica Imkers

Waarom imkeren met Carnica?

Genetische eigenschappen

Omgeving:

Klimaat

Standplaats

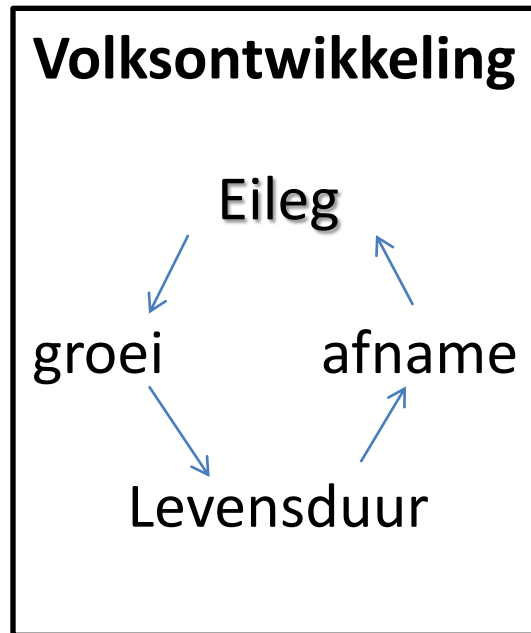
Dracht

Ziekten

Ingrepen imker

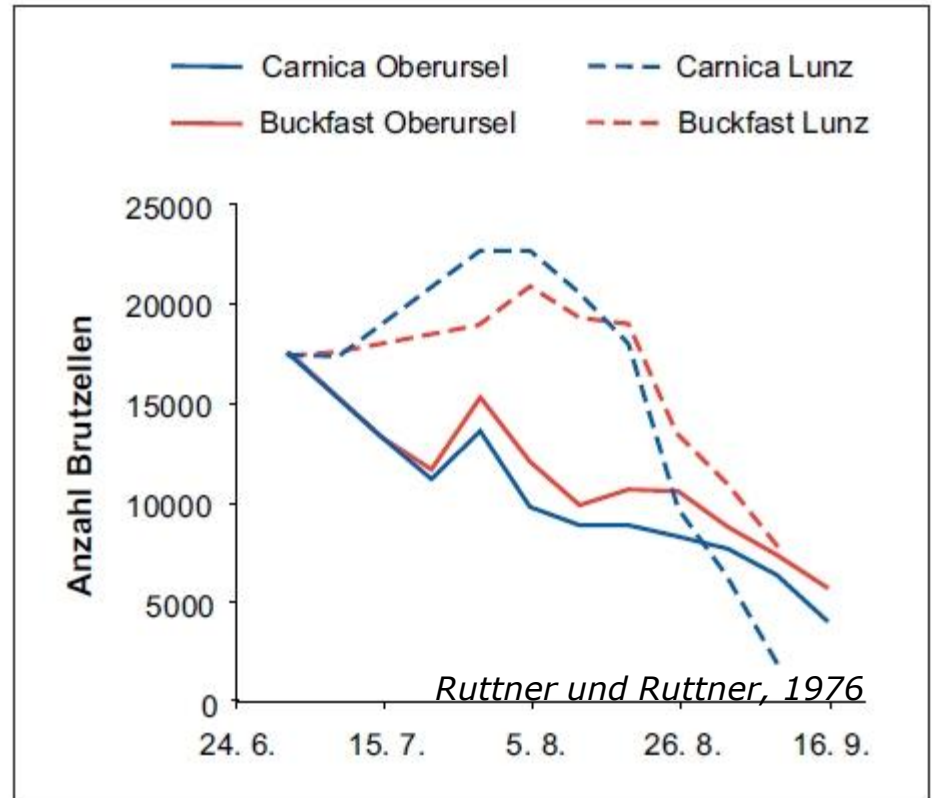
Kwaliteit bijenvolk

Standplaats dominante invloed

*Vergelijking
broedontwikkeling in 10
volken met Carnica-Stam
Troiseck en 10 met Buckfast
op 2 verschillende
standplaatsen: in Lunz am
See (Oostenrijk) en Oberursel
(Duitsland).*

***De standplaats
beïnvloedt het
verloop van de
broedontwikkeling
sterker dan de
genetische
herkomst.***

Volksontwikkeling in de nazomer

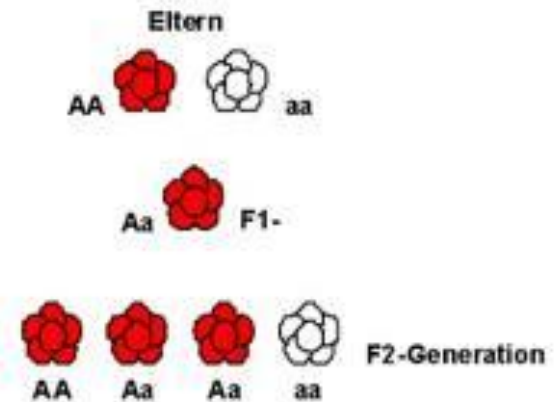

Wat verwacht de imker van bijenvolken?

- zachtaardig zijn en rustig blijven (raatvast)
- zwermtraag zijn
- een sterke haaldrift hebben (veel honing)
- vitaal en weerbaar zijn

Genetische eigenschappen

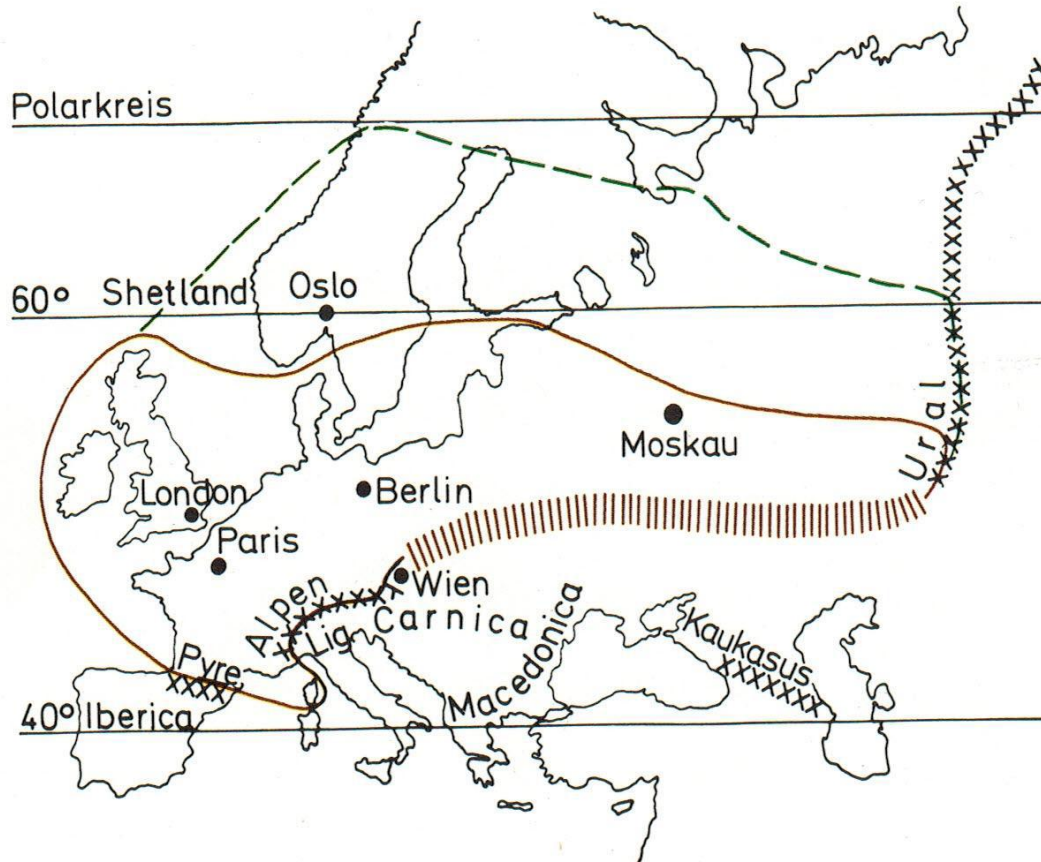
Apis mellifera carnica

Karintische bij, Krainerbij, Carnioolse bij

Abb. 2.32 – Die -graue- Carnica-Biene mit dunklem Panzer, hellgrauen breiten Filzbinden und bräunlichem Brustpelz. Foto: E. Müller.

Herkomst Carnica

Carnica -> **geografisch ras** dat oorspronkelijk voorkwam in grensgebied van Oostenrijk (Zuid-Karinthië), Hongarije (Donaubekken) en het noord-oosten van Slovenië.

Fig. 3: Oorsprongsgebied van het ras *Apis mellifera carnica*

Verspreiding van de Carnica over de wereld

Slovenië , de bakermat

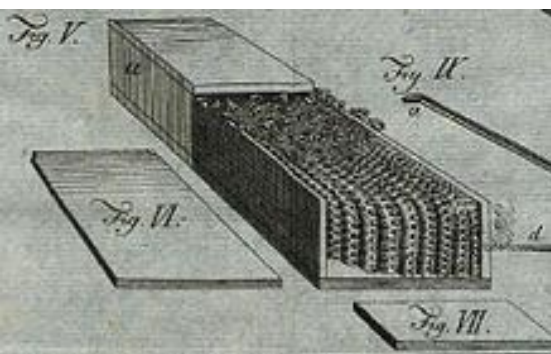

- Vanaf 2^e helft 19^e eeuw
  - 1875 baron L. Rothschild -> 'Inhaber der Krainer Handelsbienenbestandes' in Posendorf (Slovenië)
  - 1878 M. Ambrozic (Slovenië); verspreiding van 70.000 bijenvolken (???)

- Waarom eind 19^e eeuw?

Interesse voor vreemde rassen door groeiende invloed bijenwetenschap; nieuwe imkertechnieken (mobiele ramen) -> opleving van de imkerij -> grote vraag naar volken

Waarom interesse voor carnica?

- In vergelijking met de lokale zwarte bij:
Vitaal, grotere opbrengsten, winterhart, zeer rustig op de raat en zachtvaardig
- Aanvankelijk grote zwerm drift ivm gewenste snelle vergroting van bijenstand
Kärner Bauernstock -> Kleine kast 70 x30x15 (30 l) -> zwermbevorderend waardoor negatieve selectie op zwerm drift
Gaandeweg negatieve beeldvorming: 'Schwarmnicas'

Teelt en selectie

Vanaf 1900 teelt en systematische selectie op sterke, zwermtrage en productieve volken door o.a.

Guido Sklenar (1875 – 1953)

- Imkerhandboek *Imkerpraxis* (hoge oplage)
- Eigen tijdschrift: *Das Bienenmütterchen*

Jacob Wrisnig (1880 – 1952) met de Troiseck

Hans Peschetz (1901-1966)

Export aanvankelijk vooral naar Duitsland

Verspreiding 2017

- Carnica heeft op veel plaatsen de oorspronkelijke zwarte bij verdrongen.
- Naast Duitsland zijn bijna geheel België, Oostenrijk, Polen, Tsjechië, Slovenië en Zwitserland bevolkt met Carnica's
- Inmiddels wereldwijde verspreiding

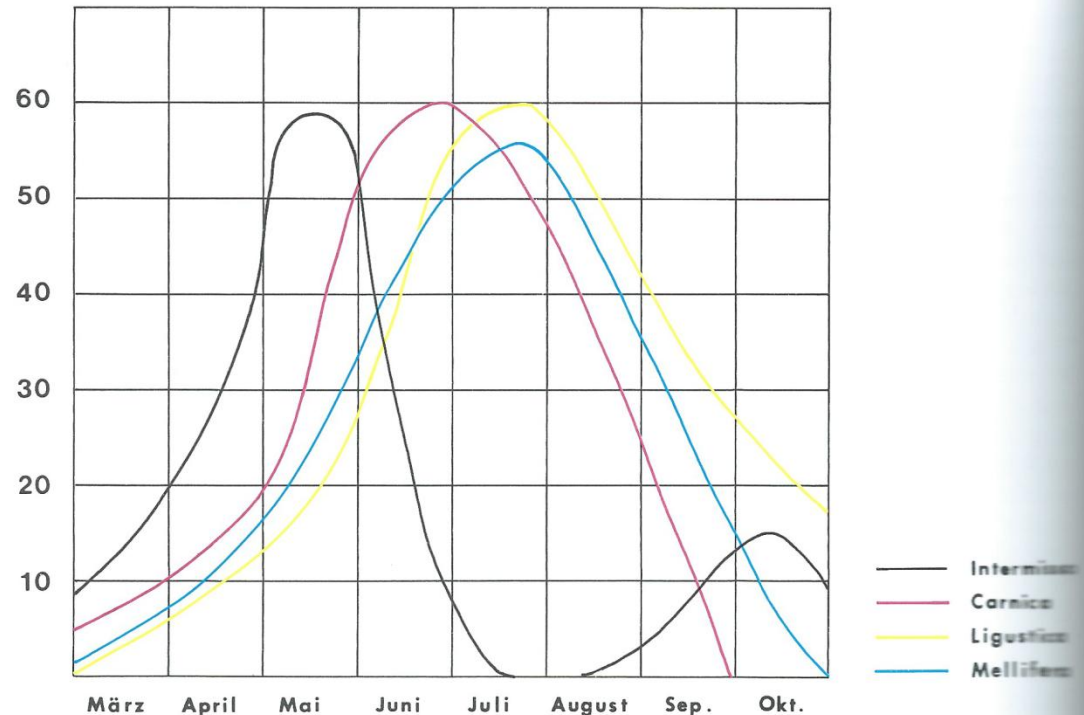
Eigenschappen Carnica

- **Broedontwikkeling:**

snelle uitbreiding in voorjaar, omvang zomerbroed wordt aangepast aan klimaat en dracht, tijdige broedstop in herfst

‘Voorjaarsdrachtbij
par excellence’

(Br. Adam)

Eigenschappen Carnica

- **Overwinteren:**
winterhard, klein volk en gebruikt relatief weinig voedsel
- **Temperament:**
rustige zit, weinig verdedigend
- **Zwermneiging:**
verschillend; samenhangend met teelt en selectie
- **Andere eigenschappen:**
goede oriëntatie op plaats (weinig vervliegen), trage vorming eierleggende werksters (30 dg), haalt veel stuifmeel.
Lange-afstandsvieger/ overgang ronde dans naar 8-dans pas bij 100 m (Italiaanse bij 20 m); kan dracht tot op enkele kms aanwijzen

Morfologische kenmerken

- Morfologische eigenschappen (raskenmerken) wetenschappelijk onderzocht en beschreven door Prof. Dr. Goetze en de gebr. Ruttner.
o.m. cubitaalindex , tonglengte, kleur en lengte haar op 5^e achterlijfsegment werksters/darren
- **In het algemeen** -> te herkennen aan **donker pantser met grijze beharing**
- *'Grijsjes'* -> dichte korte beharing ook aanwezig op de haarbandjes van de segmenten achterlijf.

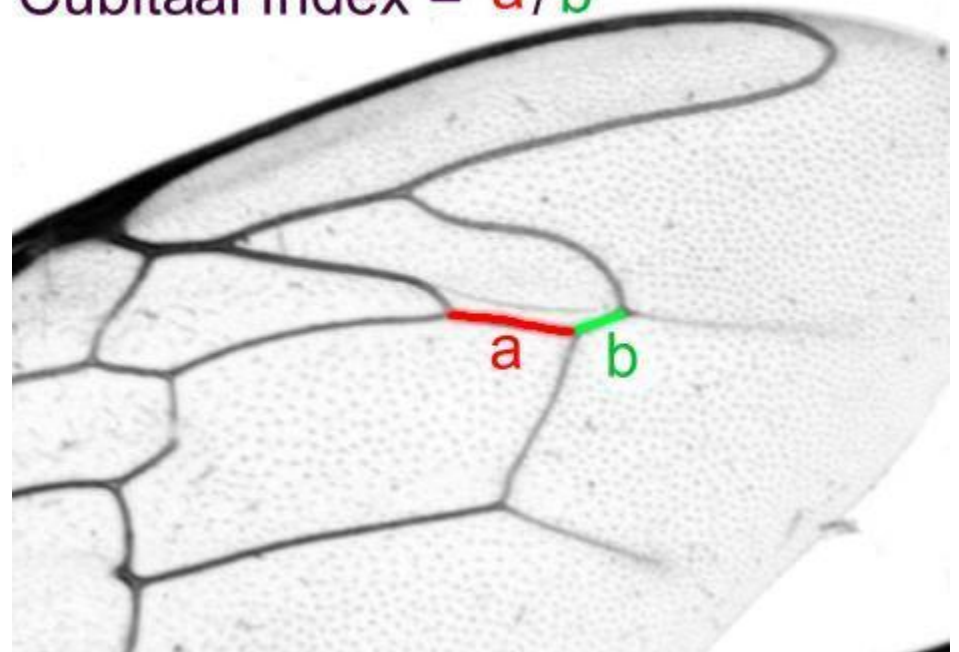
Hoge cubitaal index

Natuurlijke variatie ligt gemiddeld tussen indexwaarde 2.56 en hoger.

Tegenwoordige teeltlijnen 3.0 en hoger

Met vleugelindex wordt raszuiverheid gecontroleerd.

Cubitaal Index = a/b

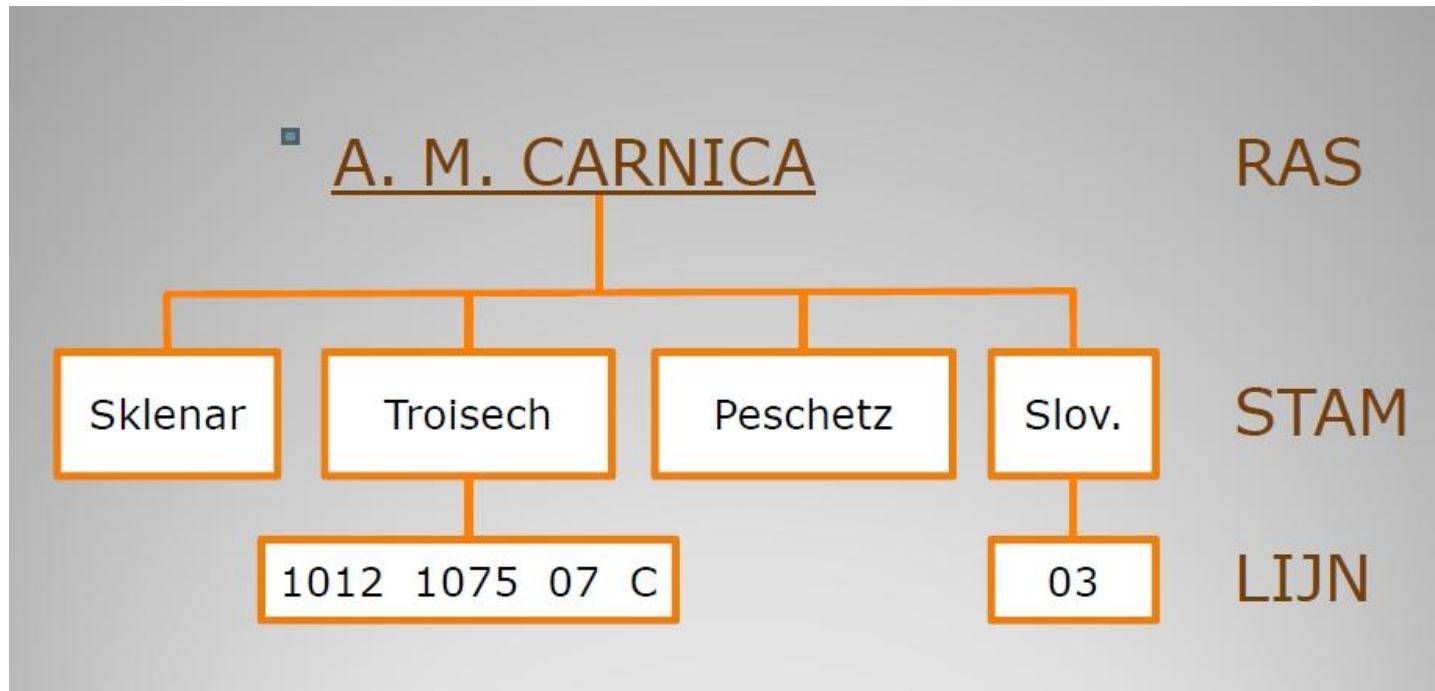
De normale waarden van de cubitaalindex liggen als volgt:

A. m. carnica en *A. m. ligustica*: 2,4 – 2,6 bij werksters / 1,8 – 2,0 bij darren

A. m. caucasica: ongeveer 2,0 (Ook bij *mellifera* - *carnica* kruisingen)

A. m. mellifera: 1,7 bij werksters / 1,3 bij darren

Ras – stam- lijn

Geografisch ras: groep bijenpopulaties van dezelfde soort, met overeenstemmende kenmerken die oorspronkelijk in een bepaald gebied van nature voorkwam

Stam: groep binnen het ras met typische gedrag/eigenschap door inwerking van plaatselijk ecosysteem of door invloed teelt/selectie

Lijn: specifieke gelijkaardige erfelijke eigenschappen terug te voeren tot een gezamenlijke voorouder of teler

Behouden van eigenschappen

- *Onzuiverheid en gebruik van verschillende rassen* kenmerken de bijenteelt in Nederland.
- *Ongecontroleerde teelt* brengt volken voort die, soms in versterkte mate, op een onvoorspelbare manier de goede en slechte eigenschappen van hun voorouders tonen.
- **Het behouden of verbeteren van de kwaliteit van bijenvolken -> raszuiver houden volken -> .....raszuivere koninginnen (P of F-1)!.....**
- Dat geldt voor imkeren met carnica, evenals voor buckfast en zwarte bij!

Hoe kom ik aan goede Carnica-koninginnen?

P- en F1 moeren kopen en uitbouwen tot carnicavolk

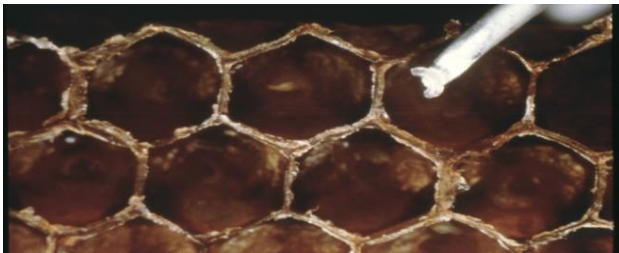
- Imkers met goed teeltmateriaal in je eigen afdeling/vereniging/groep
- telers/mentoren op de website VCI
- Nederlandse teeltstations
  - Teeltstation Schiermonnikoog www.schiercarnica.nl
  - Teelt- en bevruchtungsstation Kreverhille www.rkhvzw.be

Teeltstation Schiermonnikoog

Jaarlijks teelt van 300 zachteardige, raszuivere Carnica koninginnen

Selectie 'Schiercarnica'

Criteria

- Zachtaardigheid
- Toplatten vrij
- Rustig op de raat

+ Cubitaal index

*Volken die niet voldoen aan de criteria
-> moer vervangen*

Zelf telen

Breed scala van mogelijkheden!

- Larfjes of aangeblazen doppen halen bij teler met goed materiaal
- Zelf aan de slag met natelen van P-moer
  - *Standbevruchting* -> geen controle op bevruchting door darren; inbrengen van onverbeterde en onbekende erfelijke aanleg van de darren -> F1
  - *Eilandbevruchting* -> darrenvolken van bekende afstamming en kwaliteit.
  - *Kunstmatige inseminatie* met sperma van darren uit volken met bekende afstamming en kwaliteit.

Gericht op kwaliteitsverbetering

Duitse bevruchtungsstations

www.bienenzucht.de

- Borkum Sklenar
- Juist Sklenar
- Norderney Varroatoleranz
- Langeoog Peschetz
- Puant Klent Peschetz
- Spiekeroog Troiseck-Hoffmann
- Wangerooge Troiseck-07
- Sylt Peschetz

Nederlandse bevruchtungsstations

- Bevruchtungsstation Vlieland

www.schiercarnica.nl/bevruchtungsstation

- Teelt- en bevruchtungsstation Kreverhille

www.rkhvzw.be

Beebreed-teeltprogramma

Teelt en selectie van Carnica volgens de modernste teelttechnieken

Länderinstitut
für Bienenkunde
Hohen Neuendorf e.V.

Tel. 03303-293830 / Fax. 03303-293840 / Mail: info@beebreed.eu

Zuchtwerte

www.beebreed.eu

Zucht- & Leistungsdaten

Willkommen auf den Seiten von www.beebreed.eu, einem online-Angebot des [Länderinstituts für Bienenkunde Hohen Neuendorf e.V.](#)

Im Menüpunkt [Zuchtwerte](#) können Sie ohne Anmeldung die aktuellen Zuchtwerte für Bienenköniginnen der Rasse Carnica einsehen. Dort allgemein sowie zu den Codierungen (siehe unter "Zuchtwartergebnisse für ausgewählte Königinnen").

Forum

Unter [Zucht- & Leistungsdaten](#) können registrierte Züchter die Zuchtbuchdaten ihrer Königinnen eingeben. Dafür ist eine Zugangsberechtigung Landesverbandes erhalten.

Verwaltungsfunktionen

Bitte lesen Sie zuerst unter [Forum](#) die Informationen zu beebreed.

Kontakte

Achtung: Es sind nicht alle Funktionen für jedermann zugänglich. Die Verwaltungsfunktionen sind nur für Zuchtobleute nutzbar.

Anregungen und Hinweise schreiben Sie bitte an info@beebreed.eu.

[Hinweise zur Dateneingabe und zur Benutzung des Forums.](#)

Startseite

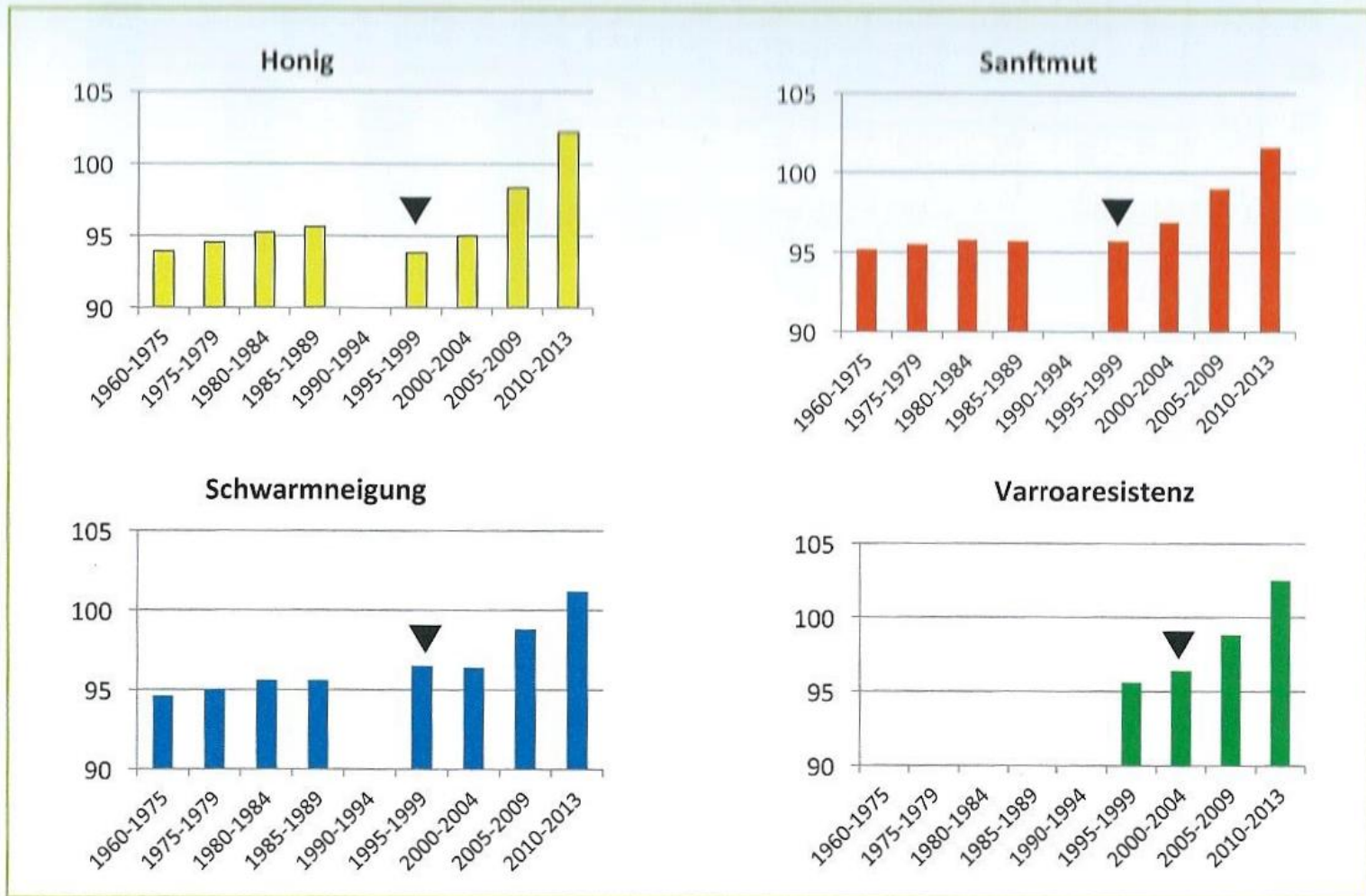
Abmelden

Teeltwaarde

Koningin 17 27 28 2011

	weging	Teelt- waarde
Honing	15	125
Zachtaardigheid	15	125
Raatvastheid	15	124
Zwermtraagheid	15	119
Varroa-index	40	129
Totaalindex		133
Kalkbroed		104
Keuring	A	

Abb. 98: Genetischer Fortschritt bei den Merkmalen „Honigertrag“, „Sanftmut“, „Schwarmneigung“ und „Varroatoleranz“ vor und seit Beginn (durch Dreieck angezeigt) der Zuchtwertschätzung. 100 % ist der Durchschnitt der letzten 5 Jahre für das jeweilige Merkmal. Für den Zeitraum zwischen 1990-1994 lagen nicht genügend Daten vor, so dass auf eine Durchschnittsberechnung verzichtet wurde.

Wat is de VCI?

Vereniging van Carnica Imkers

-> een landelijke vereniging met circa 400 leden

Voor alle imkers met carnicavolken
...beginnend, gevorderd of telers...

Hoofddoelstelling:

**“Het bevorderen van het imkeren met Carnica-
bijen”**

Hoe bevorderen imkeren met carnica's?

- **Beschikbaar stellen van goed teeltmateriaal (larfjes, aangebroede doppen, F-1 , P-moeren...)**
- **Mentoren**
  - imkers ondersteunen o.m. bij omschakelen op carnica, bij raszuiver houden van volken, invoeren en telen van P-moeren, etc.
  - Leveren van teeltmateriaal (larfjes, aangebroede doppen, F-1 , P-moeren...)
- **6-raams carnica volkjes met F-1 moer voor de beginnende imker die met succes de basis cursus afrond**

Wat doet de VCI nog meer?

- **Cursussen** (doppenmethode, koninginnenteelt)
- Organiseert aanleveren/ophalen van leden bij eilandbevruchting (naar Vlieland, Duitse eilanden)
- **Informatie en voorlichting**
  - website www.verenigingvancarnicaimkers.nl;
  - nieuwsbrieven
  - Bijeenkomsten met een inhoudelijk thema landelijk en regionaal